

TILL DAMASKUS

Ghayath Almadhoun och Marie Silkeberg

TILL DAMASKUS

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

I

YOUR MEMORY IS MY FREEDOM

en meteor mellan två meningar. ett klot. en stjärna. en glödande meteor. precis mitt emellan

”For the beginning, because it contains its own principle, is also a god who, as long as he dwells among men, as long as he inspires their deeds, saves everything”

Platon: The Laws, VI, 775 citerat i Hannah Arendt: *On Revolution*

”The beginning is not merely half of the whole but reaches out towards the end”

Polybios: The Histories, V, 32.1 citerat i Hannah Arendt: *On Revolution*

om sorgen kunde ge vika. inte dyka upp igen. igen. tankarna tömmas. måsarna. träbron. röd tråd. tunn. lång. över knäna. som röda spindelnät. på bänken. röda vattenpölar. vätska. den trasslar in sig. tråden. i hans händer först. sedan i hennes. abstraktion. repetition. automat. machine. så det måste värka i hennes axlar. nakna fötter. en väv. eller det motsatta. något upprepat. arbetet. kroppens slit. plötsligt är man fångad i maskinen. straffkolonin. slaveriet. part of the whole. to become a part. a citizen of the state. a state. det oregelbundna. tröttheten i axlarna. eller en annan strävan. en annan disciplin. brist på disciplin. hennes ansikte ler. ibland på gränsen till gråt. lös handled. ett slags musik. sträng. stråke. unwinding. intet. icke-materia. bild, textil. kroppshinnor. vätskor. vinklar. spännvidd. räckvidd. radie. mot handen. vinden i tråden. ett namn. handarbetet. de hundra dagarna. muren. vandringen. något osynligt och omedgörligt. ett innehåll. ett inre. två scener. utan ord. fullt. förtroende. att gå över ett torg. i torgskräcken. eller. se honom komma. över torget. bruten berättelse. den svartvita plattan. snö. det var efter det som jag fick ont i nacken säger hon. det var då problemen började. dagen efter att jag stått utanför muren i kylan. något jag inte kunde minnas. ögonblicket. för att kunna komma tillbaka. ha en anledning. om något. en komplicerad figur. det svartvita mönstret. av glömska. övertäckning. different body. tråden faller över hans fötter. hennes bara ben allt mer täckta. det ena. vänstra. vad är det som vill berättas. tillsammans med honom. i hans närhet. han har en snärt med handen som överskrider det maskinella. när han släpper tråden. som om friheten fanns. öppnade sig. var kroppens möjlighet. hon utför variationer. text. not context. reporna. ärren i väven. i kontakt med dem. var än i väven. texten. han sitter stilla nu. drar i tråden. försöker få kontakt med henne. hon fortsätter. tills tråden tar slut. de trär de röda trådtingen över varandras huvuden. att upphöra. skiljas ut. i väven. om de ens kan se. genom det röda. rygg mot rygg. tunna trådar kring benen. den enes. den andres. hybrid. intervall. mellanrum. han vänder sig om. går mot henne. hon står helt ute på kanten. han ställer hela sin kropp intill. långsam. förvandling. potentiell. den kan lika gärna komma utifrån. från någon annan. den andre. det omöjliga läget. den omöjliga positionen. ytterst på kanten. hoppa hoppa skrek de. in the silence of life. i ett annat skeende. den andra inuti. döden inuti. vad skulle hon där. på kanten. något ursprungligt avvisande. on the side of the defeated. risken. the time of the now. the little movement. the extreme

allt. gott. nytt. dagen ser. natten föder. phoenix park. fenix. återuppståndelsens plats. en park på irländ. smärtan i ryggen. tunna blyertsstreck över stora djup. en tinnituston. väckte mig. höll mig vaken. hans eller mitt. skrik. disken. glipan. skriket emellan. vems. varifrån. störtande. omvänd. födelsen. åter. äder. igen. igår. idag. är en annan dag. redan. monsterfödelse. eller vila. nyårsnatt. margaritas. eller mästarens. på väg mot. hans. hennes. dissonans. som lösgörs. i tidsflödena. i natten. när. om inte natten innan nyår. frågornas tid. sömn var inte det jag. sökte. à ton étoile. natten. att kunna bo i natten igen. färdas. genom. dina svåra länder. stjärnor. att utväxla. det skrivna mot det levda. levande. sovande. utan gråt. ett formidabelt låtsande. sanningsögonblicket. där man bryts sönder. en större helhet. initialt. från början. en sanning som flödar genom en. att undkomma den. skapa något annat. när berättelserna tystnat. den stora tystnaden. kommer vi. att vara där. och höra något annat. skapa något annat. ur dissonanserna. i särskildheter. le vent nous portera. kanske. förhoppningsvis. hoppets ordning. villkor. intill en sovande kropp. att inte vilja röra sig ur fläcken. doppa pennan i bläcket. den vita fläcken. och röra sig därifrån. i annan skrift. intill. invid. att överleva. noir désir. destruktiviteten. hann jag igen tänka på. som ord åtminstone. rädslan. att det skulle utplånas. de tunna blyertsstrecken inte hålla. men vad vet jag. kanske har det en verkan jag inte förstår. att teckna djupen så. inte binda något. ingen demon. inte ens de egna avsikterna. att inte veta något om sig själv. allt mindre. clear cut. det finns inget clear cut. det lät väldigt nyktert. rien ne bouge. för att erkänna gapet. kanske. vad vet jag. vad kommer jag att veta. stjärnorna tiger. men lyser. i nyårsnatten. natten innan. det bruna. ljuset. som kanske släcks. har släckts. jag skulle vilja gå härifrån. så att dagen aldrig når. vidrör. detta tillstånd. försvinna i natten. det oförklarliga. den språkgräns. genom eld och vatten. inget lockar fram sömnen. spänningen så utdragen. så oåtkomlig. aztekerna säger att det är undergångens år säger l. crossroads. är natten kall. skulle kylan komma. två minusgrader. how could. nyårsmorgon. i not have seen. svag sol bakom taken. april. jag öppnade fönstret. april. you coming. nikotinet i kroppen. and now. värken i ryggen. your rain. någon. april. går över golvet. what if. i lägenheten ovanför. what if. någon i lägenheten. i drown. bredvid. i drown. vad exakt

Jag tappade en öppningsmening

Om kärleken. Insikten. Ögonblicket. När något definitivt är förändrat

Blev berusad på vernissagen. Elektrifierad. Av ljuset från målningarna. Hängningen

Dialog. Konflikt. Konkurrens

Han fortsatte att måla in i det sista, ända till öppningen, hör jag någon säga

Turnerljuset. Visste inte att det var så starkt lysande

Han ser ansikten i målningen. Små barnansikten. Morgonen efter syndafloden

Och bron. Djupt inne i färgen. Fler broar

Vi gissar på vår eller sommar. Ett alldeles vitt ljus. Det röda

Vår, säger han

Så ser den ut, säger han. Våren i Damaskus. Det vita ljuset

När ljuset återvänder. Det röda. Blommorna, säger han. När de slår ut om våren

Men det gör de inte här

Jag var alldeles säker på sommaren

Att det var sommaren

Blommorna. Det gör de först senare. När sommaren kommer. Först då det röda

Musiken i händerna

Nattskriften. Ljusskriften

När något förvandlas

Tätt vid tavlorna

Te, svarade han

Gav mig fyra cigaretter. Skriv dikten, sa han

Lås dörren

Att öppna sig för bruset

När språket stiger

Den stora vägen över tre ramar över hela väggen

Inträdesbiljetten

Fotoblixten

Mindes inte om det var Tranströmer eller Peter Cornell som jag såg vid busshållplatsen vid Kungsträdgården

Kanske var det båda. Vid olika tillfällen

Han hade läst dikten om eldflugorna

När han satt hopkrupen i ett hörn. Och kroppen gick raka vägen

Det vilda torget. Paradisets vägar

kvinnorna var de drivande i början säger han. männen arresterades. sköts. ingen misstänkte dem. de signalerade till varandra med blickarna enbart

jag tänkte på kvinnan. som på skärmen såg ut som ett skimrande ägg. bilden av henne. slöjan. vitheten. bland de för mig helt obegripliga arabiska tecknen. hur han berättade att hon blivit våldtagen. ungefär trehundra gånger säger han. när säkerhetstjänsten sökte efter hennes bror. inte hittade honom. i homs. sedan hade de styckat henne. armarna, benen. huvudet. i fem delar. dragit huden från kroppen. jag har aldrig sett något liknande säger han. bilderna. hur en kropp utan hud ser ut

now the killing will start säger han. när jag frågar honom om vetot. vad som kommer att hända. ser mot klockan. fortfarande bara fem. han visar mig sitt pass. de ser det här säger han. och pekar på nationalitet statslös. jag ser i hans palestinska pass. ett fotografi av honom som mycket yngre. känner knappt igen honom. så länge sen säger jag. är det länge sen. ser att klockan snart är sex. vi måste gå säger jag. följer du mig till bussen. no svarar han. hjälper du mig med väskan. no svarar han. tar den från mig. går mot bussen. en erfarenhet av våld. en insikt i det. att bära minnet av det. nakba sadness. säger han. att männen dog av det. att ingen kunde förklara varför. ingen sjukdom i kroppen. liksom afrikanerna. indianerna. folken i australien. läser jag hos lindqvist. men inte parallellen. likheten. de svävade. svävande. i biblioteket. bladen som virvlade. deras närvaro. ljus, spegling. klart lysande färger. rinnande vatten. innan det frusna. att spegla sig i det främmande. hitta sin bild. någon bild. hud. att ta in världen genom. öppna ögonen. vrida på huvudet. signalen. sirenen. ett nödläge. en nöd. vad skulle nästa steg vara. några ord ur natten. att överlämna ordet till natten. eller ta det. försöka. riskera ordet. jag såg min hand när jag försökte föreställa mig mitt ansikte i spegeln. förkrosselsen. att vara nedbruten. i delar. att låta delarna tala. eller. eller. jag kunde inte säga hans namn. utan att känna att det var en avgrund jag rörde mig över. när språken tystnar. de främmande. de delade. en sträckning. i så många riktningar. om massakern i hama 1982. om den nått världen. om världen fördömt. i tid. inte tigit. så skulle den inte upprepas nu. kanske. om väst var dissidenternas hopp i öststaterna. vad var då hoppet i syrien. hoppades man något överhuvudtaget. var kom impulsen från. kravet på rättvisa frihet. en generation att glömma. mordandet. det besinningslösa. sorgen. förlusten. tigandet. de försvunna i fångelserna. hoppet att de fortfarande skulle leva. komma tillbaka. de som tog sig ut ur landet. därifrån. hur länge trycket ligger kvar. skräcken. vi fick inte säga that the bread was bad. nothing. rabblade varje morgon en hyllning till presidenten. sanningen en funktion av makten. av ekonomin. jag tänkte på viskningen i barnets öra när det föds. att ha kvar drömmen om det. realisera den när det är möjligt. om det blir möjligt. leva för att det ska bli. att det ska viskas i barnets öra. att gud är stor. större. att sättas i förbindelse med slakten. släktleden. fadersnamnen i en lång rad. långt bakåt i historien. att vara i uppror med världen. är det en universell sanning. det upproret. en djupt mänsklig rörelse. långt inifrån. dark wedding. hemlöshet. skratta inte sa han. jag skrattar inte. exilens språk. diktens. kanske. att acceptera. stå ut. veta. att se. att ha sett. den huden. handavtrycket mot den inre muren

dear darkness

för oss kanske. utan att veta det. att vi lyssnar så

dear darkness

ser ut över kanalen. det mörka vattnet. lyktorna speglade i det

lyktorna från bilarna över bron

någon båt

det lila ljuset i vattnet

i det som kunde vara städer, landningsbanor, själar i dödsriket

allt talar till allt

det är vidrört och

öppnar sig

STADEN

Även om resan till Ithaka är vackrare än Ithaka, så är vägen till Damaskus inte vackrare än Damaskus.

Staden liknar rynkor som veckar sig ovanpå varandra likt bortglömda fångars kroppar i tredje världens fängelseceller, framträdande som ett urholkat minne, färggranna som festkläder, skimrande likt trädarna i en persisk matta. Den hänför mig med sina lager: ett skikt i samlag med ett annat i samlag med ett tredje förökar hon sig utan graviditeter. En stad som bär burka för ansiktet, men visar sina bruna ben bara. Hon går rakt genom mig när jag förför henne med mina vandringar fram och tillbaka varje dag och jag går rakt genom henne så som ledarna för proletariatets revolution giljotinerar aristokraterna först, och sedan sina egna vänner. Jag skär rakt genom henne med envisheten hos en kamel, ihärdigheten hos en kalasjnikov och lystnaden hos en gräshoppa framför ett fält om morgonen.

Staden liknar minnen, vaga och blygt kittlande verkligheten, hon tynger vår sömn med nya begär och vakenheten med nya frågor och framkallar, likt främlingars begravningar i främmande städer, ett medlidande som inte skakar hand med sorgen. Om natten gnyr hon, hemsökt av uppbrottslust, och klöser samtalsens hud med en obestämd längtans naglar. Sedan kryper hon ned i sängen bredvid oss, och när vi då, mitt i döden, vaknar upp till hennes snyftningar, drar hon kudden över huvudet och drömmarna krossas.

Staden liknar sina turister, i deras nonchalans, digitalkameror och sandaler som inte talar de nordliga trottoarernas språk, liknar dem i deras förtullade glädje och jointar som de förnekar, och som förnekas dem, när de återvänt till snöns riken. Hon liknar dem i deras fusksolbränna, efter att deras skelett sugit i sig sol och D-vitamin och deras kameror sugit i sig staden.

Staden liknar lottförsäljarnas döda ansikten och skvaller till säkerhetspolisen efter den senaste höjningen av priset på bröd, liknar dem när de sår sina drömmar längs gatorna och lovar miljoner till de förbipasserande medan deras barn ammas med vatten och skördar svält.

Staden liknar sina sju portar, öppna och obevakade som de prostituerades sängar, slutna som de dödas gravar.

Staden liknar Damaskus.

Här ligger staden på rygg, solen sveder hennes hud som blir allt blekare, bullret stegras till sin yttersta gräns; från flodens början till själens mitt sträcks hennes navelsträng ut, den som aldrig klippts av, och slungar hennes fattiga mot periferierna, hennes fattiga, som varje gång de försöker klättra uppför hennes kropp, faller under hennes väldiga tillväxts hjul. Skårorna i hennes hud är gatorna som korsas med ogudaktig precision. Och det svarta molnet kring hennes nacke är bara en konsekvens av hennes kroniska oförmåga att sluta röka. Åh gud, hur ska jag kunna klättra uppför hennes bröst för att nå utsikten över rynkorna, där grå hus har ackumulerats från basen till bröstvårtan sedan den plötsliga upptäckten av lusten mellan man och kvinna till civilisationens början. Jag förstår inte hur detta bröst kan kallas ett berg utan att använda metaforer. Och en stig upptrampad av dem, som inte älskade sina fiender, är fortfarande som en gravskription som direktsänder historien. Ja, här vilar hon som ny, som om hon inte funnits många katastrofer före alfabetet, omgiven av murar som inte liknar en belägring och om du lyssnar noga kan du höra svaga ekon från de homo erectus som drack av hennes vatten, varav några genetiskt infiltrerat ditt blod, infekterat det med sånger. Hon är den första gravplatsen firad av människan som minnenas bevis. Jag går genom henne som en främling för mig själv, så hon går genom mig främmande för mitt ansikte. I ansiktsdragen hos de främlingar som en gång tillhört henne ser jag henne, och vi smälter samman i förvillelsens närhet. Hon är gammal som en fossil och jag är ny som historiens slut; jag griper tag i hennes klänning som ett barn, hon griper tag om mitt hjärta som en kvinna och vi begår dikten tillsammans: jag är drömmaren som jagar poesin, hon är realisten som sätter barn till världen utan att bry sig om dem; jag är den dödlige, hon den odödliga och eviga; jag är full av tro på ödet och det osynliga, hon den ateistiska realisten. Till ingen tröst för mig och ingen skada för henne, det är bara av en slump som vi råkar vara älskande.

Under nedfärden mot hennes midja, korsas min väg av tvivlet. Han är på sin vandring mot fullständig visshet, och jag nuddar nästan vid vantrons mjuka kant. Jag slår sönder tidsbössan och tar ut tre dagar och ett par timmar, summan av de lyckliga stunder som jag sparar ihop under hela mitt fortfarande levande liv. Vikten av kalasjnikovgeväret jag ärvt av en kommunist, som råkade passera mitt sår, tynger fortfarande höger axel, därför har min vänsteraxel blivit högre och stoltare och mina dagars lera lösare och nedsjunkandet lättare. Apelsinträdet däremot, som ständigt dyker upp i mina drömmar, med sin smak av Gaza och stråk av Damaskus syrliga luft, är omöjligt att hitta en förklaring på i Wikipedia, men inte hos Ibn el-Arabi. I slutet av gränden som mynnar ut i Raka gatan, slår jag följe med Ananias som är på väg till Judas hus. Vi vandrar förundrade över detaljerna som faller från himlen på grund av tekniska missöden i Guds ingenjörskonst. Vi möter martyrerna som väntar i hallen på någon som kan besvara deras existentiella fråga om varför de förts in i samma sal som sina fiender under mottot "Vi är alla martyrer".

Denna stad äter sin broders kött och rapar upp människomyller, denna stad är kringmurad av historier och böner från fromhetens fördömda, denna stad har aldrig klippt av navelsträngen som förbinder henne med döden, hon vässar kniven varje kväll, förväntansfull inför den stundande massakern.

Jag önskar att jag hade en motorhuvs värme i din sorgsna vinter, och gravens kyla i din bittra sommar, du cementöken, du stad som dricker te till krigstrummornas larm och dansar nederlagets dans över dina förlorade söners lik, amen.

Jag har inte plats nog i väskan för ljuset att ge till Maeterlincks blinda. Murar kringgårdar meningen i min själ som staden kringgårdar mina minnen. Å min troende själ, å min ateistiska kropp, jag ska nu bekänna en dödssynd: alla dikter, som jag stuckit in i era dagars kött likt en rostig kniv, är inte mina. Jag har stulit dem från de som glömts bort och från de som glömt, samlat in dem från vita sjukhussängar och de torterades jämmer. De är minnen av kvinnor vars blod utgjutits inför Guds manlighet, rosslingen från de som dog av köld mitt i sången, drömmen när den tömts på sin drömmare. Nej, de är inte mina dikter, de är fossilerade minnen från människor som levt för längesedan; vars namn vi inte känner men som vi bär i våra diffusa anletsdrag, förhoppningar som aldrig infriats, begagnade skratt. De är inte mina dikter. De är de drunknades och de hängdas andetag, själarna som rann ut genom de små hål gevären orsakat. De är inte mina dikter.

I-N-T-E M-I-N-A D-I-K-T-E-R

5

Inte jag bara – alla är främlingar.

Hur annars förklara staden?

6

Poeten jag mötte på någon bar i Damaskus ... Vargarna slukade honom.

Från kroppens början till lidelsens gräns faller natten, sår för sår. Jag tar skydd i ljuset. Kvinnor som döljer sig i sina jilbabs påminner mig om världens maskulinitet, för att överleva lutar jag mig mot kvinnligheten som en krycka. Tröttheten som strilar fram bakom fotgängarna drar mig mot botten. Denna stad liknar inte glädjen, men hennes gåtfullhet nuddar vid oss i en snabb och flyktig lycka. Hon liknar inte döden, men är förbannad av upphöranden. Hon är orättvisan skandalöst rättvist fördelad, kvinnans dröm om frigörelse, Guds suck, Johannes Döparens huvud som rusar gråtande genom våra nätter. Hon är alliansen mellan dikten och bödeln, mellan den färska lukten av murar och smaken av gränder som leder till begynnelsen. Hon är Damaskus, blodsbröllopet utan slut, Salomes dans som regnar dagar över våra dagar, slutet som börjar nu, min mors böner indränkta i legender, minareterna som nuddar vid Guds fingrar. Hennes röst har en smak som liknar poesins färg, hennes kropp syndens topografi. Hon är Damaskus som gav upphov till mig och som föll för en krypskytts kula, så föddes vi tillsammans. Jag drar henne till mig och sången krossas, hon drar mig till sig och dikten gör ont. ”O ni som tror, ni ska inte iakttaga Damaskus utan att vara berusade, ty hon har knådat med sömnighet.” Hennes är de mördade sångerna, profetians detaljer och inspirationens doft och vårt är att vara sufier under hennes navel, nakna. Vi är hennes otacksamma söner, som irrat vilse i norr. Hon är vår mor som diat oss enbart med fruktan, därför fick vi Poeternas sura i arv. Hon är Damaskus; äpplet av ljus, sorgens bok och breven från Ibn el-Arabi som inte kommit fram ännu.